

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

II. An, & quomodo requiratur status gratiæ ad satisfactionem de condigno.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

SECTIO II.

An, & quomodo requiratur status gratie ad satisfactionem de condigno.

Non defuerunt, qui dicerent, etiam in statu peccati posse hominem satisfacere pro peccata temporalis debita pro peccatis iam prius quoad culpam remissis. Scotus, Maior, Gabriel, Medina, & Nauarrus apud Suarez in presenti, disp. 37. sect. 2. n. 2. Quod Scotus probat: quia, qui propter delictum meretur abscissionem manus, si manus ei abscindatur, etiam si non sit in gratia Regis, satisfecit debito poenae. Ex hoc tamen argumento colligi videtur, quod Scotus confundat satisfactionem cum satisfatione: ille enim proprie non satisfacit, sed satisfatur: nunc autem loquimur de satisfatione proprie dicta.

Cum ergo Theologorum sententia cum Sancto Thom. in 4. dist. 15. q. 1. art. 3. quæst. 2. negat, peccatorem posse proprie satisfacere. Ita Alex. Bonaventura, Durand, Richard, Palud, Ledesma, Maior, Henricus, Caiet, Adrianus, uterque Soto, quos referunt & sequuntur Suarez loco citato, & Vasquez quæst. 94. art. 1. dub. 4. & alij omnes Recentiores. Probatur primò ex Tridentino sess. 14. cap. 8. vbi de operibus satisfactoriis dicitur, esse in Christo, & ex Christo, ut omnia gloriatio nostra in ipso sit, in quo viuimus, in quo mouemur, satisfacimus, facientes fructus dignos poenitentia, qui ex illo vim habent, ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur a patri. Quibus verbis indicatur, vim satisfaciendi nostrorum operum inde provenire, quod dum fiunt, in Christo viuimus, & mouemur: quod proprium est hominis iusti: nam peccator non viuit in Christo.

Secundò probatur ratione: quia satisfactio, licet non sit meritum formaliter; imitatur tamen rationem meriti: quia, sicut peccator, & inimicus Dei, dum manet inimicus, non potest mereri condignè quia non placet Deo, & ideo non possunt eius opera esse Deo accepta ad præmium, sic nec possunt esse accepta ad placandum Deum pro poena debita, quæ placatio est, quasi quædam retributio pro castigatione voluntaria, quam homo exhibet, & offert Deo: qui enim non potest esse dignus retributione, & præmio, propter inimiciam permanentem; non potest etiam esse dignus ut acceptetur eius castigatio voluntaria ad compensandam poenam aliunde debitam. Vnde constat responsio ad fundamentum, & exemplum Scoti, in quo non agitur de acceptatione, & compensatione; sed ponitur ipsa poena infligta à Principe. An verò possit in eo statu peccator satisfari, & soluere poenam debitam, eamque extinguere, diximus latè supra disp. decima, sect. 2.

Hinc infero, opera illa facta in peccato mortali non reuiuiscere adueniente gratia ad effectum satisfationis: quia, sicut non reuiuiscunt in ordine ad meritum, eò quod non placuerunt Deo ex indignitate personæ; sic non possunt condignè reuiuiscere ad effectum sanctificationis propter eundem defectum, ut probat Vasquez vbi supra n. 8. & Suarez dicta sect. 2. num. 7. vbi explicant Sanctum Thomam distinguendum de operibus, quæ relinquunt effectum permanentem, ut ex elemosyna remanet earentia pecunie, & ex ieiunio corporis debilitas: & de illis, quæ non relinquunt talem effectum, dicunt enim, Sanctum Thomam solum velle, quod prioris generis opera facta in

xx 4 peccato

Deus condonet poenas debitas animabus in Purgatorio existentibus. Quartò, Confessarius potest poenitenti præcipere, ut oret pro defunctis, ut traditur in Catechismo Romano in Sacramento Poenitentia, n. 80. quo casu non iubetur poenitens abdicare à se satisfactionem, imò iubetur pro se satisfacere, cum hoc ei in satisfactionem pro suis peccatis iniungatur: ergo solum iubetur orare ad impetrandam defunctis poenæ remissionem. Vnde ad fundamentum Suatii responderetur facillè, illa peccata non manere tunc impunita, sed satisfieri plenè diuinæ iustitiæ, applicando satisfationes Christi pro poena, quam nos debeamus soluere: quæ applicatio obtineri potest aliquando per orationes. Sicut nec manent impunita peccata, quando poena pro iis debita remittitur per Indulgentias, aut Sacramenta, vel Sacrificia: quia tunc etiam satisfationes Christi applicantur, quibus soluitur plenissimè totum debitum.

Obiicit Suarez dicta sect. 10. n. 4. Augustinum Sermon. 60. de tempore, vbi per illa verba Ecclesiastici 21. Eili, peccasti: ne adicias iterum: & de pristinis deprecari, vbi tibi dimittantur. Sic ait: Sed quid proderit deprecari, si te non dignum feceris exaudiri, non faciendo fructus dignos poenitentia, ut tamquam sterilis arbor excidaris, & in ignem mittaris: Si ergo exaudiri vultis, cum deprecamini pro peccatis vestris, dimittite, vbi dimittatur vobis. Vbi videtur ultra deprecationem exigere fructus dignos poenitentia. Sed August. ibi clarè loquitur de remissione culpæ de qua faciemur, non posse haberi immediatè per meram impetrationem sine poenitentia, & aliis requisitis.

Dices: Si potest impetrari remissio poenæ temporalis absque satisfatione condigna, cur non poterit etiam impetrari immediatè augmentum aliquod gratiæ absque merito condigno? Respondetur, retorquendo argumentum: non enim arguitur bene: Non possumus impetrare immediatè augmentum gratiæ: ergo neque vllum aliud Dei beneficium: cur ergo arguetur bene ex illo antecedenti, quod nec remissionem poenæ temporalis possumus impetrare? Imò cum alia beneficia præter gratiam possumus immediatè impetrare, cur non poterimus remissionem poenæ, quæ non est beneficium excellentius aliis, quæ impetrari possunt? Ratio autem, cur gratia non obtineatur immediatè per impetrationem, illa esse potuit, quod cum gratia sit immediata mensura gloriæ; oportuit, hanc mensuram certam esse, & communem omnibus regulam præfiniri obtinendi gratiam, ne aliqua quærelæ species posset suboriri, si haberet maiorem gloriam, qui minorem meruisset: pertinet enim ad Superiorem, æqualem se exhibere in præmij distributionem; idcò omnibus proposuit Deus communem regulam obtinendi, & augendi gratiam, nempe, bona merita, & Sacramenta. In aliis verò inferioribus beneficiis potest sæpè propter preces Superior dare immediatè huic, vel illi, prout voluerit.

Dices iterum: Ergo ipsamet anima Purgatorii poterunt sibi aliquid interpretare remissionem poenæ. Respondetur primò, consequentiam non esse legitimam, cum anima illa, ratione status punitionis, quem habent, parum, aut nihil possint sibi impetrare. Respondetur secundò, ipsummet Suarez tandem tom. 2. de relig. lib. 1. de orat. c. 11. id concessisse, vbi ait, animas illas orare, ut per applicationem satisfationis Christi condonetur sibi aliqua poenæ debita pars: quid ergo mirum, si Deus eas aliquando exaudiat?

Peccator non potest proprie satisfacere.

25. Conc. Trid.

26. Non reuiuiscunt ad satisfationem opera facta in peccato.

peccato possint postea prodesse, quatenus adueniente gratia potest per nouam voluntatem acceptari effectus ille relictus, & offerri Deo.

27. *An crescat valor satisfactionis ex maiori gratia.*
Circâ conclusionem propositam, aliqua dubia occurrunt. Primum est, an valor satisfactionis crescat pro maiori gratia, quam homo habet. Hæc quæstio coincidit ferè cum illa alia, an valor meriti crescat pro maiori pretio, de qua dixi latè *disp. 6. de Incarnat. sect. 2. vbi* sententiam affirmantem amplexus sum: quare consequenter idem dicendum est in ordine ad satisfactionem, cum ad illam attendi etiam debeat dignitas subiecti, ut fatetur Suarez *in præfati, disp. 37. sect. 6. num. 9.* Vnde, sicut ibi probauimus maiorem meriti valorem in homine magis grato, argumento desumpto ex meritis Christi Domini quorum valor fuit infinitus propter excellentiam personæ operantis: sic eodem argumento possumus maiorem valorem satisfactionis probare: quia opera Christi non solum in ratione meriti, sed etiam in ratione satisfactionis habuerunt valorem infinitum, qui non proueniebat præcisè ex honestate operum quæ tota erat finita, & limitata; sed ex dignitate personæ satisfaciendæ: ergo, quo maior fuerit hæc dignitas, & excellentia in homine iusto; eò maior etiam erit valor operis satisfactorij, cæteris paribus.

28. Adde tertiam rationem; nam, licet valor meriti non cresceret ex maiori gratia: in satisfactione tamen esset peculiaris ratio ad id asserendum: quia eadem pœna inflicta viro nobilitati, æstimatur moraliter pœna grauior, quàm inflicta homini ignobili: vnde pro eodem delicto minori pœna punitur Marchio, aut Dux, quàm alius nobilis inferioris notæ; & hic etiam minori, quàm plebeius: quia exilium Principis grauior pœna æstimatur, quàm verberatio plebei; ergo & castigatio carnis in homine sanctiori habente gratiam vt 100. æstimabitur maior pœna, & grauior castigatio, quàm in alio iusto habente gratiam, vt quatuor: quia excellentior, ac illustrior persona castigatur; atque adeo sufficit ad soluendum pro pluribus peccatis, vel grauioribus cum moraliter si maior satisfactio.

29. *Quo tempore requiratur gratia.*
Secundò tamen dubitari potest, an hic valor satisfactionis crescat ex gratia, quam homo habet eo tempore, quo vult pati, & ieiunare, v. g. an ex illa, quam habet postea, quando re ipsa ieiunat, & patitur. Respondetur, veramque gratiam attendi debere. Primam quidem, quia gratia illa dignificat voluntatem ieiunandi, & facit illam esse magis satisfactoriam. Secundam verò, quia illa maior gratia facit quod pœna sit grauior, eò quod castigetur homo excellentior, & sanctior, cuius castigatio, cæteris paribus, æstimatur grauior punitio, vt dicebamus, atque adeo additur valor satisfactionis.

30. *Ieiunium in peccato voluntarium, & postea in gratia suscipiendum, & perfectum, an de condigno satisfaciatur.*
Tertio dubitabis, an si aliquis, cum esset adhuc in peccato, voluit ieiunare, & postea in gratia ieiunet, satisfaciatur de condigno per illud ieiunium. Non est dubium si habuit nouam voluntatem, postquam est in gratia: quando verò nullam aliam voluntatem nouam habuit, sed ieiunauit ex vi prioris voluntatis, quam habuit, dum esset in peccato; videtur ex proximè dictis, quod possit ieiunium dignificari à gratia iam posita: diximus enim, illam posse augere valorem illius satisfactionis, ergo poterit etiam illum valorem dare. Respondetur tamen, si noua voluntas non superueniat, non esse satisfactorium, illud ieiunium: quia, vt sit opus satisfactorium, debet procedere ab homine iusto: illud autem ieiunium non pro-

cedit ab homine iusto, sed à peccatore: cum procedat solum ab homine per illam priorem voluntatem, quam habuit, dum esset adhuc in peccato. Potest ergo à maiori gratia postea superueniente dignificari, vt sit maior satisfactio; quatenus castigatio, & pœna hominis nobilitatis æstimatur moraliter maior pœna: non tamen potest solum ab illa gratia de nouo adueniente dignificari, vt sit satisfactio simpliciter: quia hoc habet ex eo, quod sit castigatio voluntarie assumpta ab homine iusto, qualis non est illa, cum non procedat à voluntate hominis iusti; sed hominis peccatoris. E contra verò, si erat in gratia, quando voluit ieiunare, postea verò cum ex vi illius voluntatis ieiunat, si in peccato; satisfecit quidem per priorem voluntatem: non tamen satisfecit, quando ieiunat: quia status peccati, & inimicitia cum Deo impedit omnem valorem, quem ieiunium posset habere à voluntate bona præterita hominis iusti, à qua procedit.

Quarto dubitari potest, an hæc conditio gratiæ habitualis sit ad eam necessariam ad satisfaciendum, vt si homo creatus fuisset in statu naturæ puræ, non potuisset suis operibus satisfacere pro vilo debito pœnæ temporalis. Respondetur, nunc de facto omnem satisfactionem prouenire ex gratia: quia de facto cum omnis ablatio pœnæ temporalis connexionem habeat cum ademptione salutis æternæ; noluit Deus acceptare aliud satisfactionis genus, nisi quod pertinet ad eundem gratiæ ordinem. Si verò homo creatus fuisset in natura pura, & solum in ordine ad finem naturalem; sicut tunc potuisset mereri de congruo remissionem peccati venialis, imò & satisfacere de condigno pro eius culpa, vt dixi *disp. 5. de incarnat. sect. 7. si* non potentia moralis, saltem physica: sic posset satisfacere de condigno, pro aliqua saltem exigua parte pœnæ temporalis vt dixi *in eodem loco, n. 132.* Ad quod requireretur iustitia, & rectitudo naturalis, quæ tunc esset possibilis: nam, si esset in peccato, mortali, non est dubium, quod non posset satisfacere tunc homo de condigno pro aliquo debito pœnæ temporalis.

SECTIO III.

An satisfactio requirat opus honestum liberum pœnale, & ex intentione faciendi.

QUod attinet ad primum, certum est apud omnes, requiri, quod satisfactio sit, vel procedat ex actu bono, & honesto, vt cum aliis tradit Suarez *disp. 37. sect. 3. n. 2.* quomodo enim placabitur condignè Deus, & ex opere operantis per opus, quod ei displicet, vel certe non placet: Vnde aliqui inferunt satisfactionem sacramentalem positam ex malo fine, vel sine actu bono, licet valeat ad implendum præceptum Confessarij, non valere ad fructum satisfactionis: quia, vt elenari possit ad satisfaciendum ex opere operato, debet esse in se satisfactio, qualis non est, si sit actio peccaminosa: nam Confessarius eleuat per clauas satisfactionem pœnitentis, vt habeat effectum maiorem ex opere operato: debet tamen supponi opus in se satisfactorium. Hoc tamen videtur nimis rigidum, vt dicam *disp. seq. sect. 3. in fine.*

Dubitari potest, vtrum maior bonitas voluntatis, ex qua procedit castigatio, augeat valorem satisfactionis, ita vt plus satisfaciatur in flagellatio, vel elemosyna procedens ex actu voluntatis honesto, vt octo, quàm idem opus procedens ex voluntate